

Quickscan

*Samenwerken met ouders in het
middelbaar beroepsonderwijs*

**Bedoeld om de stand van zaken in de samenwerking met
ouders in uw opleiding in beeld te krijgen**

Mariëtte Lusse
Hogeschool Rotterdam, Maart 2016

Stadia in de samenwerking met ouders

De quickscan is geordend langs vier stadia van de samenwerking met ouders (Lusse, 2013);

- › een positieve attitude in de samenwerking met ouders;
- › de basale organisatie van de contacten met ouders;
- › de wederkerige relatie tussen ouder en opleiding;
- › de wederzijdse afstemming tussen opleiding en thuis over leren en opvoeden.

De redenering hierbij is dat wanneer de opleiding graag wil samenwerken met ouders en de organisatie van het contact met ouders op orde is, er beter gewerkt kan worden aan het uitbouwen van een wederkerige relatie, wat de basis vormt voor de daadwerkelijke afstemming en samenwerking tussen de opleiding en ouders over leren en opvoeden.

Succesfactoren in de samenwerking met ouders (Lusse, 2013)

Uitgangspunt van de quickscan zijn de succesfactoren voor een goede samenwerking met ouders.

Succesfactoren voor het leggen van **CONTACT** tussen school en ouders

1	welkom	zorg dat ouders zich welkom voelen
2	kennismaken	maak vroegtijdig kennis met alle ouders
3	alle ouders	heb contact met een ouder en zo nodig ook een andere begeleider van elke jongere

Succesfactoren voor de **SAMENWERKING** tussen school, ouders en leerlingen

4	regie leerling	nodig de student standaard uit bij regulier, individueel contact met ouders
5	wederkerigheid	zorg voor interactie, dialoog en uitwisseling van informatie met ouders
6	gesprek thuis	voed het gesprek tussen ouder en jongere thuis
7	positieve aandacht	besteed (ook) aandacht aan wat goed gaat

Succesfactoren voor het met school, ouders en leerlingen samenwerken aan **TOEKOMSPERSPECTIEF**

8	schoolloopbaan	neem de studieloopbaanontwikkeling van de student als leidraad voor het contact met ouders
9	ontwikkelpunten	initieer een concreet plan op ontwikkelpunten bij het jongere waarin de rol van student, ouder en opleiding duidelijk is
10	perspectief	buig teleurstellingen in de schoolloopbaan om naar nieuw perspectief

Het invullen van de quickscan

U kunt aanvinken hoe de stand van zaken in uw beleving is in uw opleiding. Het gaat bij het invullen om de indruk die u hebt van de opleiding als geheel en niet alleen van uw eigen handelen. Zet een kruisje in het desbetreffende hokje als u vindt dat er onderscheid moet worden gemaakt tussen 18- en 18+.

Een beter beeld krijgt u als meer mensen in de opleiding (bijvoorbeeld de directeur, zorgcoördinator, studieloopbaanbegeleiders (slb-ers), vakdocenten) onafhankelijk van elkaar de quickscan invullen. Vervolgens voegt u de gegevens van alle ingevulde lijsten op één lijst bij elkaar. Dan blijkt al snel waar overeenstemming over is, waar de meningen verdeeld zijn en op welke zaken u nog onvoldoende zicht hebt. Zo wordt duidelijk op welke punten men vindt dat het goed gaat en waar aan gewerkt kan worden. Formuleer op basis hiervan prioriteiten en verbeter suggesties voor uw opleiding en ga na of u denkt dat daar draagvlak voor zal zijn (zie laatste bladzijde).

Attitude en organisatie

welkom (1): vriendelijkheid

	++	+	+/-	-	--	18+/-
Vindt de opleiding het belangrijk om samen te werken met ouders?						
Praten de docenten respectvol over ouders?						
Zijn de slb-ers geïnteresseerd in de achtergrond van de studenten?						
Heeft het personeel (van directeur tot conciërge) een vriendelijke, uitnodigende houding naar ouders?						
Worden ouders die de opleiding benaderen (in persoon, telefoon, mail) vriendelijk te woord gestaan?						

welkom (1): toegankelijkheid

Is het gebouw toegankelijk voor ouders (duidelijke hoofd ingang, receptie, wegwijzers)?						
Is de opleiding telefonisch goed bereikbaar voor ouders (wordt de telefoon snel opgenomen)?						
Zijn slb-ers goed bereikbaar voor ouders (per telefoon of e-mail)?						
Worden ouders aangemoedigd om contact op te nemen als zij iets willen bespreken?						
Houden slb-ers bij het plannen van afspraken voldoende rekening met werktijden van ouders?						
Is de ontvangst van ouders bij ouderavonden goed geregeld?						

welkom (1): duidelijkheid

Worden alle ouders geïnformeerd over wie de slb-er van hun kind is en hoe deze te bereiken is?						
Is duidelijk welke formele en informele contacten de opleiding aanbiedt aan ouders?						
Is er binnen het team overeenstemming over de manier waarop met ouders wordt samengewerkt?						
Is er een correcte jaarkalender voor contactmomenten met ouders en houdt de opleiding zich aan de kalender?						
Is duidelijk welke verwachtingen de opleiding heeft naar ouders en zijn deze met de ouders besproken?						
Neemt de opleiding bij verzuim structureel contact op met ouders?						

Relatie

	++	+	+/-	-	--	18+/-
kennismaken (2)						
Is er een collectieve kennismaking tussen ouders en slb-er aan het begin van de opleiding?						
Is er een individuele kennismaking tussen ouders en slb-er aan het begin van de opleiding?						
Is van alle studenten de thuissituatie bekend (wel/niet bij ouders, steun van ouders of in netwerk, bijzonderheden)?						
Kennen de slb-ers de schoolloopbaan van de studenten (blijven zitten, van opleiding veranderd)?						
Weten de slb-ers hoe ouders hun kind zien (gedrag, leermogelijkheid, bijzonderheden)?						
alle ouders (3)						
Kent de slb-er van elk jongere een ouder (en/of andere belangrijke volwassene uit het netwerk)?						
Kunnen slb-ers omgaan met ouders met diverse culturele achtergronden, wisselende taalbeheersing en opleidingsniveau van ouders?						
Heeft de slb-er minimaal eenmaal per jaar individueel contact met de ouders van alle studenten?						
Is van elke student duidelijk met wie de slb-er contact onderhoudt (ook bij gescheiden ouders en ook als het contact met de ouders niet mogelijk of onvoldoende is)?						
regie leerling (4)						
Heeft de student een duidelijke rol in het gesprek met ouders?						
Hebben studenten een duidelijke rol in informatie-avonden over de opleiding en het toekomstig beroep?						
wederkerigheid (5)						
Is er op collectieve ouderavonden sprake van interactie en dialoog met ouders?						
Is er in individuele gesprekken sprake van uitwisseling van informatie tussen slb-er, ouder en student?						
Kunnen ouders en studenten zelf onderwerpen aandragen om te bespreken tijdens contactmomenten?						
Is er in de contacten met ouders aandacht voor de ontwikkeling van het jongere thuis en op opleiding?						
Lukt het slb-ers om samen met ouders en student een oplossing te vinden in geval van problemen?						
Lukt het slb-ers, zorgcoördinator en directie om naast ouders te blijven staan (ipv tegenover), ook bij problemen?						

Afstemming

	++	+	+/-	-	--	18+/-
gesprek thuis (6)						
Maakt de opleiding concreet welke ondersteuning ouders hun kind kunnen bieden en is dit haalbaar voor alle ouders?						
Gebruikt de opleiding thuisopdrachten om student en ouder in gesprek te brengen over de lesstof of loopbaan?						
Is de opleiding duidelijk naar ouders of men (en zo ja welk) toezicht van ouders verwacht op het maken van huiswerk?						
Is de opleiding duidelijk over de rol die ouders kunnen spelen tijdens de stage (en het vinden van een stageplaats)?						
positieve aandacht (7)						
Geven slb-ers ouders aanleiding voor trots op hun kind door structureel aandacht te besteden aan wat goed gaat?						
Vormen slb-ers een rolmodel voor ouders door de student positief en bemoedigend te benaderen?						
Brengen de slb-ers slecht nieuws gedoseerd (in structureel en tussentijds contact)?						
schoolloopbaan (8)						
Nodigt de opleiding ouders structureel uit om aanwezig te zijn bij de open dag?						
Nodigt de opleiding de ouders uit bij de intake en is daarbij balans tussen de inbreng van aankomend student en ouder?						
Nodigt de opleiding ouders structureel uit voor een voortgangsgesprek in het eerste jaar?						
Zijn de interesses, ambities en loopbaankeuzes van de student structureel onderwerp bij voortgangsgesprekken?						
ontwikkelpunten (9)						
Worden problemen (verzuim, slechte prestaties, verkeerde opleidingskeuze, gedrag) tijdig besproken met ouders?						
Maken slb-ers praktische afspraken over hoe student, ouders en opleiding bij kunnen dragen aan ontwikkelpunten?						
Is de (gewenste) zelfstandigheid van de student (en hoe die te bereiken) structureel gespreksonderwerp met ouders?						
Is er gelegenheid voor ouders om in gesprek te gaan als de opleiding de student weigert?						
Besprekt de opleiding problemen eerst met ouders voordat externen in te schakelen of de student te weigeren?						

	++	+	+/-	-	--	?
perspectief (10)						
Informeert de opleiding ouders over en betreft de opleiding ouders bij vervolgkeuzes tijdens en na de opleiding?						
Nodigt de opleiding ouders uit bij het exit-gesprek als blijkt dat de student de opleiding niet kan voortzetten?						
Worden ouders actief betrokken als de student tussentijds van opleiding wisselt?						

prioriteiten en verbeteringsuggesties			
	Welk cijfer geeft u de opleiding voor elk aspect van de samenwerking met ouders?	Waar zou de opleiding prioriteit aan moeten geven in het verbeteren van de samenwerking met ouders?	Hoe kan de opleiding draagvlak verkrijgen bij het team voor deze verbetering?
Attitude en organisatie			
Relatie			
Afstemming			
Wat is een goede eerste stap in de verbetering?			

Deze quickscan is gebaseerd op een eerdere versie voor voortgezet onderwijs (Lusse, 2011; Lusse & Diender, 2014). Er zijn ook quickscans voor het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs.